

Veelgestelde vragen Peuterstappen

1. Wat valt er onder data? Zijn dat alleen toetsen?

Data zijn gegevens over de ontwikkeling van kinderen. Je vindt ze overal. Je observeert de kinderen tijdens hun spel en het handelen. Deze observaties noteer je en verwerk je in een kindvolgsysteem. Naast een kindvolgsysteem kunnen toetsen informatie geven over kinderen. Creatieve producten zoals tekeningen of 'knutsel' werkjes geven inzicht in de ontwikkeling. Daarnaast zijn ook ouders een bron van waardevolle informatie. Al deze gegevens samen noemen we data.

2. Aan welke doelen moet ik eigenlijk werken?

De SLO (Nationaal Expertisecentrum stichting leerplanontwikkeling) heeft doelen opgesteld voor aanvang groep 1. Deze doelen zijn geformuleerd voor de domeinen: taal, rekenen en sociaal-emotionele ontwikkeling. Doelen voor motoriek zijn nog in de maak. Informatie over de SLO doelen voor jonge kinderen is te vinden op: www.slo.nl/jongekind/doelen. De CED-Groep heeft leerlijnen van de vier domeinen in kaart gebracht voor peuters en kleuters. De lijnen zijn onderverdeeld in zes stappen, vier bestrijken de peuterperiode, stap vijf en zes de kleuterperiode: www.leerlijnen.cedgroep.nl/peuters/leerlijnen-peuters.aspx

3. Wat zijn de aandachtspunten van de inspectie rond opbrengstgericht werken en geeft 4D hier een antwoord op?

De inspectie hecht aan planmatig en doelgericht werken. Enkele aandachtspunten van de inspectie zijn hieronder in de 4 D's geplaatst.

Data:

Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen.
Evaluatie van aangeboden begeleiding en zorg.

Duiden:

Werken met een doelgerichte planning: welke doelen en welk aanbod vloeit voort uit het bekijken en bespreken van de data.

Hoe vindt differentiatie plaats: welke kinderen hebben voldoende aan het basisaanbod, voor welke kinderen maken we het makkelijker, voor welke kinderen moeilijker en uitdagender.

Doelen:

Werken met een doelgerichte planning, planmatige en doelgerichte begeleiding.

Doen:

Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en wordt gedifferentieerd.

Het activiteitenaanbod gericht op taalontwikkeling is voldoende dekkend en concreet

Ontwikkelingsstimulering en interactie tussen kinderen.

Educatief en pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerker.

4. Kun je bij opbrengstgericht werken ook met een programma of methode werken?

Ja, dat kan. Opbrengstgericht werken met Peuterstappen (4D) is een werkcyclus die losstaat van een programma of methode. De vier stappen van opbrengstgericht werken zijn gericht op het volgen van de ontwikkeling van kinderen en vervolgens op het afstemmen en plannen van het doelgerichte aanbod op de behoeften van de kinderen uit je groep. Dat kan ook met een programma of methode, waarbij het afstemmen van het aanbod op de behoefte van de groep essentieel is..

5. Als je geen kindvolgsysteem hebt, kun je dan ook opbrengstgericht werken met 4D?

Ja, dat kan. De onderwijsinspectie vraagt van VVE-peuterspeelzalen/voorscholen om gedurende de peuterperiode minimaal 3 keer per jaar de brede ontwikkeling in beeld te brengen. Er wordt niet voorgeschreven dat dit met een specifiek kindvolgsysteem gebeurt.

Het is wel aan te raden om de ontwikkeling van kinderen systematisch en gestructureerd in kaart te brengen. Een kindvolgsysteem geeft daarbij houvast. In een groepsoverzicht kun je zien hoe die ontwikkeling zich verhoudt tot de ontwikkeling van andere kinderen.

Peuterstappen geeft hiervoor ideeën en tips.

6. Is opbrengstgericht werken alleen iets voor VVE-groepen?

Nee, opbrengstgericht werken is het systematisch en doelgericht werken aan het perfectioneren van prestaties van alle kinderen. Je werkt opbrengstgericht door doelgericht, planmatig en gestructureerd de ontwikkeling van de kinderen te stimuleren.

7. Mogen peuters nog wel blijven spelen als we opbrengstgericht gaan werken?

Ja, juist! Opbrengstgericht werken is een werkwijze van de pedagogisch medewerker: zij/hij kijkt en luistert, 'plant', organiseert en voert uit. Het is geen expliciete activiteit van de kinderen. Doordat de pedagogische medewerker goed naar de kinderen kijkt, haar activiteitenaanbod en spelbegeleiding hierop afstemt (wat is het volgende ontwikkelingsstapje dat het kind gaat maken? Wat heeft het kind daarbij van de omgeving en mij nodig?) haalt zij het beste uit de kinderen. Spel is en blijft dé manier waarop jonge kinderen leren! Dus..., opbrengstgericht werken gaat met spel.

8. Wat zijn arrangementen?

Een arrangement is een aanpak voor een groep peuters die vergelijkbare ontwikkelbehoeftes hebben. Door kinderen met dezelfde ontwikkelbehoeftes samen één aanpak te bieden, kun je op een haalbare manier opbrengstgericht werken met de hele groep. We hanteren over het algemeen drie arrangementen: een basisarrangement, een verdiept of toparrangement (voor kinderen die meer aankunnen en meer uitdaging nodig hebben) en een intensief arrangement (voor kinderen die meer tijd en hulp nodig hebben).

9. Wat zijn mijn taken als locatiemanager als het gaat om opbrengstgericht werken?

Als locatiemanager faciliteer en ondersteun je je pedagogisch medewerkers in het goed kunnen samenstellen en uitvoeren van een opbrengstgericht ontwikkelaanbod. Een aantal aspecten zijn daarbij van belang: professionalisering van medewerkers (denk aan observatievaardigheden, gespreksvaardigheden, gebruik van kindvolgsysteem, kunnen opstellen van een beredeneerde themaplanning), beschikbaarheid van materialen, organiseren en borgen van een effectieve vergaderstructuur en zorgen voor heldere afspraken over taken en verantwoordelijkheden.

10. Kan ik ook opbrengstgericht werken in een verticale groep?

Dat kan zeker, al heb je dan te maken met veel verschillende niveaugroepen met per groep slechts enkele kinderen. Maar het is hoe dan ook mogelijk om het ontwikkelaanbod af te stemmen op de behoefte van de kinderen. En hen samen te laten spelen in groepsactiviteiten die passen bij hun ontwikkelbehoefte.

11. Moeten we nu steeds groepjes maken van kinderen die in het hetzelfde arrangement vallen? Dus een groepje basis, een groepje intensief of een groepje met kinderen die verrijkt aanbod krijgen?

Nee, niet steeds. Het is ook belangrijk dat kinderen van elkaar leren in gemengde groepjes of in natuurlijke speelsituaties. Maar soms groepeer je wel op grond van het arrangement. Wanneer je bijvoorbeeld een nieuw verhaal gaat voorlezen is het fijn dat de kinderen uit het intensieve arrangement voorbereid worden. Samen alvast het verhaal doornemen, of alvast iets bekijken zodat ze het straks beter begrijpen (pre-teaching). Of na de groepsactiviteit nog kans bieden om het te herhalen met de pedagogisch medewerker in een klein groepje (re-teaching). Kinderen die meer aankunnen hebben extra uitdaging nodig. Je kunt hen moeilijkere lotto's aanbieden, zelf een plannetje laten maken om iets uit te voeren, meer informatieve boeken aanbieden. Dat kan in een groepje met andere kinderen op dit niveau, maar het kan net zo goed samen met een gemengde groep.

Het loopt dus in elkaar over en dat is wel zo natuurlijk. Jij als leidster hebt wel steeds goed in je hoofd zitten welke aanpak het beste voor hen is.

12. Moeten pedagogisch medewerkers zelf groepsplannen maken? Zo ja, hoe vaak. Of kun je er ook voor kiezen dat de coördinator de groepsplannen maakt?

Nee, dat hoeft niet. Een suggestie: de HBO-er op de groep heeft hierin de regie en maakt een eerste aanzet. Ze bespreekt deze groepsplannen vervolgens wel met haar collega's voordat ze er mee aan de slag gaan.